

330. Bråtorp, Åkers sn, Åkers hd.

Pl. 190.

Äldre avbildning: Brate 1901 (ATA).

Bronsbunke, funnen 1869 av lekande barn i kanten av Bråtorpssjön. Blott en liten del var synlig ovan jord, och metallens glimmande mot solen väckte barnens uppmärksamhet. Överlämnades av lektor Aminson till Södermanlands Fornminnesförenings Museum, där den alltjämt förvaras (nr 191).

Diameter 0,26 m., djup 4,5 cm.

Inskrift:

mudlög

5

Mundlög.

»Handfat.»

Till läsningen: Inskriften använder det s. k. helstungna runalfabetet. 1 **m** har v. bst något längre än den h. Runan 3 har upptill bst till höger, såsom för **l**, men på mitten en omvänd triangel, vari det övre strecket är svagt men dock skönjbart. Säkerligen avses ett **d**, ehuru bst vid toppen blivit felaktigt ristat åt h. i stället för åt v. Möjligen har ristaren tvekat mellan **l** och **d**; han har först ristat **l**, men sedan velat ändra detta till ett **d**. Bst i 5 **ö** äro korta på h. sidan, men sträcka sig långt åt v., den nedre till 4 **l**, den övre ända till 3 **d**. 6 **g** har en tydligt ristad prick.

Ordet *mullögh*, f. 'handfat, tvättfat' är väl belagt från fsv. texter (Söderwall). I sv. dial. (Dalarne, Norrland) finnes ännu *mullöga* (Rietz), oftast med betydelse av metallkärl för kokning eller stekning. Jfr isl. fno. *mundlaug* (fno. även *mullaug*). I kompositionsfogen blev **d** lätt utträngt mellan de båda konsonanterna *n* och *l*, varefter följde assimilation av dessa. Den ljudlagsenliga formen är sålunda fno. *mullaug*, fsv. *mullög*; så länge som det enkla ordet *mund*, f. 'hand' var levande i språket (det är belagt i Östgöotalagen) och man hade känsla av att det utgjorde förleden i *mullög*, kunde emellertid den ursprungliga konsonantförbindelsen återupplivas. Formerna *mullög* och *mundlög* kunna sålunda mycket väl ha existerat samtidigt, vid sidan av varandra i samma dialekt, t. o. m. hos samma individ. Man kan därför väl förstå, att ristaren kan ha tvekat mellan två uttalsformer. Den oassimilerade formen *mundlög* synes ej tidigare vara belagd från svenskt område.

Inskriften är tydligen medeltida, men närmare kan dess ålder knappast bestämmas. Ej heller föremålets form och utseende synes tillåta en mera noggrann datering.

331. Skämby, Åkers sn, Åkers hd.

Pl. 167.

Litteratur: D 8vo 27. Anteckning av J. G. Liljegren i hans interfolierade handexemplar av »Runurkunder» (1833), nr 968 a (VHAAkad:s bibliotek).

Äldre avbildningar: Teckning, trol. av J. P. Tollstorp (ATA); Dybeck, teckning (ATA) och litografi (D 8vo 27); Brate 1896 (ATA).

Den vidsträckta åkerjord, som utbreder sig S om Åkers kyrka, begränsas ett stycke N och NV om Skämby av skogig hagmark. Härifrån utskjuter, ungefär mitt emellan kyrkan och